

Lisätiedot:

sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich, puh. 040 733 0264
kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustatietoa

Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymä (VNF) on ruotsinkielinen kuntayhtymä, joka omistaa ja ylläpitää kansanopistoa. VNF tarjoaa yksivuotisia opintolinjoja, jotka valmistavat opiskelijoita niin jatko-opintoihin kuin työelämäänkin. Lisäksi kansanopistossa on tarjolla erilaisia lyhyempiä kursseja.

Voimassa olevan perussopimuksen mukaan kuntayhtymään kuuluvat seuraavat kunnat ja kaupungit:

- Raasepori (56,26 %),
- Kirkkonummi (12,5 %),
- Hanko (9,38 %),
- Inkoo (9,38 %),
- Kauniainen (3,12 %),
- Espoo (3,12 %),
- Vantaa (3,12 %) ja
- Siuntio (3,12 %).

Suluissa kunkin omistajan osuus perussopimuksen mukaan.

Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta käsitteli [kokouksessaan 29.11.2023 § 77](#) Kauniaisten kaupungin eroamista Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä ja päätti jättää asian pöydälle, kunnes Västra Nylands folkhögskolan ylimääräinen omistajakokous 12.12.2023 on pidetty.

Kaupunginjohtaja päätti kuitenkin 8.12.2023 § 65 ottaa asian kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. [Kaupunginhallitus päätti 11.12.2023 § 212](#) esittää kaupunginvaltuustolle, että Kauniaisten kaupunki eroaa Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2025 alkaen, mikäli jäsenmaksu vuodelle 2024 nousee yli 10 prosenttia tai mikäli Kauniaisten kaupungin on osallistuttava investointien rahoittamiseen. [Kaupunginvaltuusto teki päätöksen 18.12.2023 § 75](#) kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti.

Voidaan todeta, että Espoon kaupunki teki vastaavan päätöksen kuin Kauniainen. Hanko, Kirkkonummi ja Vantaa taas päättivät erota kuntayhtymästä.

VFN:n ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi muutetun budjetin, ja jäsen kuntien maksuosuuksissa palattiin vuoden 2023 tasolle, 80 000 euroon. Lisäksi todettiin, ettei kansanopisto aio pyytää jäsenkunnilta pääomaa investointeihin.

Siten voidaan todeta, etteivät kaupunginvaltuuston kuntayhtymästä eroamiselle asettamat ehdot toteutuneet. Kuntalain 39 § mukaan kaupunginhallituksen tulee vastata valtuuston päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Perussopimus ja sen uudistamisprosessi

Kuntayhtymästä eroamispäätösten jälkeen VNF piti yhtymäkokouksen, jossa muodostettiin työryhmä muotoilemaan uusi perussopimus. Työryhmä koostuu jäsenkuntien viranhaltijoista. Perussopimus hyväksyttiin VNF:n hallituksessa 27.5.2024 ja lähetettiin jäsenkuntiin hyväksyttäväksi 29.8.2024. Perussopimuksen versio 1 on **oheismateriaalina**.

Perussopimuksen suurin muutos koskee kuntien äänioikeutta yhtymäkokouksessa. Uuden perussopimuksen mukaan millään erillisellä kunnalla ei ole ehdotonta enemmistöä. Sen sijaan äänet jakautuvat seuraavasti:

Raasepori	40 %	4 ääntä
Inkoo	30 %	3 ääntä
Espoo	10 %	1 ääni
Kauniainen	10 %	1 ääni
Siuntio	10 %	1 ääni
Yhteensä	100 %	10 ääntä

Kun Raaseporin kaupunginhallitus käsitteli asiaa, kävi ilmi, ettei kaupunginhallitus ollut valmis hyväksymään perussopimusta sellaisenaan. Kaupunginhallitus päätti 7.10.2024 (§ 347) antaa seuraavan lausunnon perussopimuksesta:

- että säilytetään 3 §:n alkuperäinen muotoilu *Kuntayhtymän tehtävä on harjoittaa kansanopistotoimintaa, jonka mahdollistaa voimassa olevakansanopistoja koskeva lainsäädäntö. Kansanopistotoimintaa ei saa harjoittaa siten, että tavoitellaan taloudellista hyötyä kuntayhtymän jäsenkunnille.*
- että 5 §:n muotoiluun lisätään: sellaisiin päätöksiin, joilla on taloudellisia seurauksia, vaaditaan kahden kolmasosan enemmistö.

Siuntion kaupunginvaltuusto oli tuolloin jo hyväksynyt uuden perussopimuksen (2.9.2024 § 59), kuten myös Inkoon kaupunginvaltuusto (9.9.2024 § 36).

Espoossa ja Kauniaisissa perussopimuksen hyväksymisen valmistelut keskeytettiin silloin. Voidaan todeta, ettei Kauniainen olisi ollut valmis hyväksymään perussopimusta, sillä se ei täyttänyt kuntalain 56 §:n vaatimuksia.

[Espoon kaupunginhallitus päätti 28.10.2024 § 261](#) ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että Espoon kaupunki eroaa Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen. Espoon kaupunginvaltuusto päätti [kokouksessaan 18.11.2024 § 105](#), että Espoon kaupunki eroaa Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.

Työryhmän keskusteluissa on ilmennyt, että molemmista Raaseporin muutettavaksi vaatimista säännöksistä vallitsee erimielisyys. Perussopimusluonnoksen versio 2 on **oheismateriaalina**. Yksikään työryhmän jäsenistä ei ole tässä vaiheessa ollut valmis viemään tätä versiota eteenpäin hyväksyttäväksi.

Koska yhtymäkokouksen pitämiseksi vaaditaan, että vähintään kaksi kolmasosaa jäsenistä on läsnä ja että nämä edustavat vähintään kahta kolmasosaa yhteenlasketusta äänimäärästä, ei yhtymäkokousta voida pitää ilman Raaseporin läsnäoloa. Mikäli myös päätöksenteossa suostutaan Raaseporin vaatimukseen, ei taloudellisia päätöksiä voida tehdä vastoin Raaseporin tahtoa. Samalla tämä tarkoittaa, että muiden jäsenkuntien mahdollisuus vaikuttaa päätöksiin pienenee radikaalisti. Käytännössä Raaseporilla on siis jatkossakin mahdollisuus päättää

kuntayhtymän asioista yksin. Tässä on kuitenkin syy tyytymättömyyteen, joka johti muiden jäsenkuntien eropäätöksiin. Voidaan sitä paitsi todeta, että muotoilu ”taloudelliset päätökset” on vaikeaselkoinen.

Työskentely uuden perussopimuksen parissa on nyt keskeytetty, sillä joistakin sen säännöksistä ei olla päästy yksimielisyyteen, erityisesti äänioikeuteen liittyen. Voimassa oleva perussopimus vuodelta 2009 olisi siis voimassa vuonna 2025 myös sen jälkeen, kun kolme jäsenkuntaa on jättänyt kuntayhtymän.

Voidaan todeta, että perussopimusta olisi pitänyt muuttaa jo vähintään vuosi sitten. Uudesta perussopimuksesta käydyissä keskusteluissa Kauniainen on tuonut esille, ettei perussopimus täytä kuntalain 56 §:n vaatimuksia. Lakimuutoksen 419/2021 voimaantulosäännöksen mukaan kuntayhtymän perussopimus on saatettava 56 §:n mukaiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kauniaisten kuntayhtymään jäämisen riskit

Koska kuntayhtymässä on 1.1.2025 alkaen vähemmän omistajakuntia kuin aiemmin, jäljelle jäävien omistajakuntien omistusosuus nousee. Kauniaisten osuus peruspääomasta on vuonna 2024 vielä 3,12 prosenttia. Hangon, Kirkkonummen ja Vantaan eroamisen jälkeen vuonna 2025 osuus on 4,16 prosenttia. Espoon kaupungin eroamisen myötä Kauniaisten osuus nousee edelleen 4,34 prosenttiin.

Vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan Kauniaisten euromääräinen osuus peruspääomasta on 21 041,43 euroa (3,12 prosenttia). (Kauniaisten osuus peruspääomasta oli joitakin vuosia sitten 12 773,43 euroa. Omistajakunnat ovat kuitenkin osallistuneet investointeihin peruspääomaa nostamalla vuosina 2012, 2013 ja 2015, minkä jälkeen Kauniaisten euromääräinen omistusosuus on noussut mainittuun 21 041,43 euroon.)

Tällä hetkellä on epäselvää, maksaako kuntayhtymä eroaville omistajakunnille niiden osuuden peruspääomasta vaiko osan siitä. VNF:n taloudellisen tilanteen vuoksi ehdotus yhtymäkokoukselle kuitenkin lienee, ettei peruspääomaa makseta takaisin. Vaikka niin tapahtuisikin, ei ole varmaa, että jäljelle jäävien kuntien tarvitsisi lisätä euromääräistä osuuttaan peruspääomasta. Päätöstä asiasta ei ole tehty.

Jäljelle jäävillä omistajakunnilla lienee kuitenkin suuri lisäkustannusten riski, joka aiheutuu erityisesti käyttökustannuksista sekä mahdollisista tulevista kunnostus- ja investointitarpeista. Peruspääoman mukaan määritetään myös omistajakunnan vastuu veloista ja velvoitteista suhteessa sen peruspääomaosuuteen.

Kaupungin antamassa lausunnossa koskien kuntayhtymän talousarviota vuodelle 2025 ja taloussuunnitelmaa vuosille 2026–2027 ([kaupunginhallitus 21.10.2024 § 144](#)) todettiin, että on olemassa riski sille, että kuntayhtymän jäsenkunnille aiheutuu lisäkustannuksia, joiden mahdollisesta suuruudesta omalla kohdallaan kunnat eivät vielä talousarviota hyväksyessään tiedä. Opiston opiskelijamäärä on jo pidemmän aikaa ollut laskussa. Tämän lisäksi pienenevien tuottojen sekä valtionosuuksien takia jäljelle jääneet jäsenet joutuvat luultavasti suorittamaan suurempia maksuosuuksia kattaakseen kuntayhtymän toiminta-alijäämän. Valtionosuudet ovat tähän mennessä muodostaneet noin 50 prosenttia talousarviosta. Osuus on valtavan suuri. Kun opiskelijoiden määrä oletettavasti

jatkaa laskuaan, myös valtionosuus laskee. Tämän lisäksi kiinteistöjen kunnostustarpeet kuormittanevat kuntayhtymän taloutta.

Espoon kuntayhtymästä eroamisen myötä jäljelle jäävät jäsenkunnat olisivat Raasepori, Inkoo, Kauniainen ja Siuntio. Kauniainen olisi silloin maantieteellisesti syrjässä muista jäsenkunnista sekä opiston Karjaalla sijaitsevasta toimipaikasta. Sen lisäksi kansanopiston opiskelijamäärä on laskussa. Vuonna 2023 kansanopiston opiskelijoista keskimäärin 0,5:n kotikunta oli Kauniainen. Kauniaisista kotoisin olevat opiskelijat voivat jatkossakin opiskella VNF:ssä riippumatta siitä, onko Kauniainen omistajakunta vai ei.

Vastaava peruste eroamiselle on esitetty [kaupunginvaltuuston 18.12.2023 § 75](#) valmistelussa.

Eroaminen kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen

Yllä mainitut kuntayhtymän haasteet, kuntayhtymän jäsenten yhteistyövaikeudet sekä Kauniaisten asema etenkin, jos Espoo eroaa kuntayhtymästä, saavat meidät ehdottamaan Kauniaisten eroamista Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.

Kuntalain 62 §:n mukaan eroaminen tapahtuu kalenterivuoden päättyessä jäsenkunnan ilmoitettua eroamisesta vähintään vuotta aikaisemmin. Perussopimuksen mukaan kunnalle suoritetaan eroamisen yhteydessä yhtymäkokouksen päätöksellä kunnan osuus peruspääomasta tai osa siitä. Korvaus peruspääomaosuudesta suoritetaan kymmenen vuoden aikana.

Aikataulullisista ja taloudellisista syistä ehdotamme, että eroamispäätös käsitellään kaupunginvaltuustossa 16.12.2024.

Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta käsitteli asiaa 6.11.2024 (§ 60). Valiokunnalle ehdotettiin, että valiokunta veisi eteenpäin ehdotuksen erota Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen. Ruotsinkielinen valiokunta päätti sen sijaan kuitenkin ilmoittaa, ettei valiokunta voi kannattaa uutta perussopimusehdotusta, sillä se tietää kasvavia kuluja Kauniaisille.

Keskusteluissa muiden jäsenkuntien edustajien kanssa on selvinnyt, etteivät kunnat ole valmiita hyväksymään sitä, että Kauniaisten omistusosuus pysyisi samana, vaikka kuntayhtymän jäsenkuntien määrä vähenee.

On sinänsä valitettavaa, ettei uudesta perussopimuksesta päästä yksimielisyyteen. Tämä on samalla selkeä osoitus siitä, että jäsenkuntien näkemykset kuntayhtymän hoitamisesta eroavat toisistaan. Kauniainen on sitä paitsi maantieteellisesti syrjässä muista jäsenkunnista sekä opiston Karjaalla sijaitsevasta toimipaikasta. Tämän vuoksi asioiden tärkeysjärjestys ja kiinnostuksen kohteet voivat olla erilaiset kuin muilla jäsenkunnilla. Tämä ja se, että kaupungin vaikuttamismahdollisuudet ovat jatkossa vähäiset, saa kyseenalaistamaan, miksi kaupungin pitäisi jäädä mukaan rahoittamaan kuntayhtymän toimintaa. Kun lisäksi otamme huomioon, että äärimmäisen harvat kauniaislaiset opiskelijat ovat viime vuosina valinneet kansanopiston opiskelupaikakseen, voimme olla sitä mieltä, ettei kaupungilla enää ole mitään syytä jatkaa kuntayhtymän jäsenkuntana.

Eroaminen kuntayhtymästä ei vaikuta opiskelijoiden asemaan. Kauniaisista kotoisin olevat opiskelijat voivat jatkossakin opiskella VNF:ssä riippumatta siitä, onko Kauniainen omistajakunta vai ei.

Kaikki yllä oleva huomioiden ehdotamme, että kaupunki päättää erota Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.

Kaupunginjohtaja ehdotti siten kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus toteaisi, ettei eroamiselle Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2025 alkaen ole edellytyksiä. Kaupunginjohtaja ehdotti kaupunginhallitukselle myös, että se ehdottaisi kaupunginvaltuustolle kuntayhtymästä eroamista 1.1.2026 alkaen.

Kokouksessaan 9.12.2024 kaupunginhallitus kuitenkin päätti äänestyksellä (3–3, puheenjohtajan ääni ratkaisi) hyväksyä vastaehdotuksen, jonka mukaan kaupunginhallitus toteaa, ettei eroamiselle Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2025 alkaen ole edellytyksiä. Kaupunginhallitus myös ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että Kauniaisten kaupunki jatkaa Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymän jäsenenä sillä edellytyksellä, etteivät kaupungin absoluuttiset kulut kasva.

Kaupunginhallitus:

Valtuusto päättää, että Kauniaisten kaupunki jatkaa Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymän jäsenenä sillä edellytyksellä, etteivät kaupungin absoluuttiset kulut kasva.

.....

Keskustelun aikana valtuutettu Taisto Miettinen teki seuraavan sisältöisen vastaesityksen 3.1:

”3.1 Eroaminen (Miettinen Taisto)

Kauniaisten kaupunki päättää erota Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.”

Valtuutettu Miettisen vastaesitystä 3.1 kannattivat valtuutetut:

Salminen Mikko J.
Häyrinen-Immonen Ritva
Wahlstedt Virva
Rintamäki-Ovaska Tiina
Kiesiläinen Suv
Tuohioja Pauli
Huttunen Jarkko
Palojoki Risto

Koska asiasta ei päästy yksimielisyyteen, siitä tuli äänestää. Puheenjohtajan tekemä äänestysesitys, jonka mukaan kaupunginhallituksen pohjaehdotusta kannattavat äänestivät JAA ja valtuutettu Miettisen vastaesitystä 3.1 kannattavat äänestivät EI, hyväksyttiin yksimielisesti.

Teknisistä syistä valtuutettu Binga Tupamäki ilmoitti äänensä suullisesti ja kokoussihteeri merkitsi sen äänestysjärjestelmään.

Suoritettussa äänestyksessä JAA-ääniä annettiin 16 ja EI-ääniä 19. Näin ollen valtuutettu Miettisen vastaesitys 3.1 hyväksyttiin.

Pöytäkirjassa mainittu numero viittaa sähköisen kokousjärjestelmän numerointiin. Valtuutettujen äänestyskäyttäytyminen ilmenee **liitteenä** olevasta äänestysraportista.

Päätös:

Valtuusto päätti, että Kauniaisten kaupunki eroaa Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymästä 1.1.2026 alkaen.

Oheismateriaali:

Västra Nylands folkhögskolan muutettu perussopimus, versio 1
Västra Nylands folkhögskolan muutettu perussopimus, versio 2

Liitteet:

Äänestysraportti

Jakelu:

Västra Nylands Folkhögskola -kuntayhtymä
Jäsenkunnat